

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajee nasl. v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo od dvostopne petit-vrste za enkrat 16, za dvakrat 24 in za trikrat 30 vinarjev.

Gospodarske stvari.

Kmetijska šola na Grmu.

(Ponatis iz „Slovenca.“)

Oziraje se po naši domovini opazujemo, da se vsi sloji prebivalstva trudijo za svoj obstanek; vsi zastavljajo vse svoje sile, da se vzdržujejo na površini. Povsod se upeljujejo nove iznajdbe in naprave, ki uspešno uplivajo na napredek. V zadnjih desetletjih pretečenega stoletja začelo se je tudi pri kmetijskem stanu z vzgledom in podukom od strani države, dežele in naprednih gospodarjev uplivati, da bi se kmetijstvo zboljšalo in da bi več donášalo. Za vzgled omenimo le obnovljenje po trtni uši uničenih vinogradov, snovanje raznih kmetijskih zadrug, vpeljavo prikladnejših pasem goveje živine, kónj, prašičev, intenzivno obdelovanje travnikov, vinogradov in gnojenje z umetnimi gnojili, povečano pridelovanje krmskih rastlin, ekonomično ravnanje z gnojem i. t. d.

Pri vseh stanovih opažamo, da se polaga na strokovno izobrazbo mladine za njen prihodnji poklic največja važnost in pozornost. Samo ob sebi je umevno, da napno stariši vse sile, da morejo svojega sina, name njenega n. pr. za uradniški, kupčijski ali obrtniški stan, tako izobraziti, da bode v izvoljenem poklicu in stanu zadobil ne le obstanek, ampak da bode v njem napredoval in se čutil zadovoljnega, srečnega ter bode hvaležen roditeljem za skrb in žrtve, ki so jih imeli z njim. Če velja to pravilo za te stanove, velja to dandanes še več za kmetijski stan.

Z gospodarstvom na kmetijskem posestvu je združeno precejšno premoženje. Ne le da je treba njive, polja, travnike, vinograde obdelovati, ampak skrbeti se mora za živino, pridelke, poslopja, gozd i. t. d. V varstvu gospodarjev so: družina, stariši, delavci in drugi posli. Od pravega gospodarja je odvisna bolj ali manj srečna izvršitev raznih del in njihova kakovost; od bolj ali manj paznega gospodarja zavisi marsi-

PODLISTEK.

Biseri iz Suhe Krajine.

Nabral Hinjski.

3. Pesem o smrti.

Rož'ce le en čas cveto
Tički le en čas pojo
Hitro pride zima, mraz
Tički zbegnejo od nas.

Še hujši kakor zimica
Je od smrti štimica,
Ko na vrata poterklja:
„Mlada Micka, si doma?“

Micka se močno prestraš'
Ko od smrti sliši glas,
Smil' se tavženkrat Bogu
Kakšen glas je neki to.

„Mlada Micka, se ne boj,
Danes pojdeš ti z menoj.
Bog če rajtengo imet'
Od tvojih dva in dvajset let.“

„Smrt, pojdi po širokem svet',
Poberi bolne, stare pred,
Ker že komaj čakajo
In po tebi prašajo.“

„Mene pošle zdaj Bog lês,
Znana mi je vsaka vas.
Kar je Adamovih otrok
Meni je izročil Bog.

Sodnji dan ne bo popred,
Da končala bom cel svet.
Če je kdo star ali mlad,
Ni mi treba popraš'vat'.

Jaz prehodim v en' minut'
Več ko tičica s perut'
Se ne ognem svetlih kron,
Sežem v cesarski tron.“

„Moj Bog, če je pa tako,
Pusti vzeti mi slovo
Od ljube moje matere,
Ki prelivajo solze

Zdaj vas kušnem oče, mat',
Meni ni več pomagat'
Smrt mi kaže že koso,
Da me pokosila bo.

katera nesreča pri hiši, pri živini, na polju, travnikih, v vinogradih in gozdu; od njega razumnosti je odvisno bolj ali manj ugodno spečavanje naravnih pridelkov, pridelkov na posestvu; na njegovi previdnosti je ležeče, da marsikatero nepriliko odvrne od hiše glede tožbâ, preprirov itd. Z eno besedo, kakor je pri vsakem drugem stanu potrebna strokovna in občna omika, pazljivost, marljivost in druge čednosti, še bolj potrebne so te lastnosti pri kmetovalcu-posestniku, kjer se pomanjkljivost ene ali druge teh lastnosti tem bolj čuti in opazi, čim obširneje je gospodarstvo in čim neugodniše leži.

Da se potrebna izobraženost za umno gospodarstvo obširnejega kmetijskega posestva v navadnih razmerah ne da več doseči le na očetovem domu pod vodstvom starišev, o tem se je omikani svet že davno prepričal in zato so začele države in dežele kakor tu ustanavljati za to strokovno izobrazbo potrebne šole, kjer se mladina teoretično in praktično izvežba za svoj prihodnji poklic. Tako imamo dandanes v Avstriji, in sicer samo v Cislitaniji: 2 visoki kmetijski šoli, 12 srednjih kmetijskih šol, 5 srednjih gozdarskih šol, 2 srednji šoli za vinarstvo in sadjarstvo, 1 srednjo šolo za pivovarje, 40 nižjih kmetijskih šol, 63 nižjih zimskih kmetijskih šol in 47 drugih specialnih nižjih kmetijskih in gospodinjskih šol, skupaj 172 kmetijskih šol, katere je v pretečenem šolskem letu obiskovalo 6176 učencev, ki so se namenili, da bodo v raznih strokah kmetijstva delovali v praktičnem življenju.

Od vseh teh šol ste na kranjskem samo dve in sicer kmetijska šola na Grmu in gospodinjska šola v Ljubljani.

Prvo vzdržuje dežela Kranjska in ima glavni namen, da dobivajo v njej mladeniči, ki so dovršili vsaj ljudsko šolo in se hočejo posvetiti kmetijskemu stanu, strokovno izobrazbo. Z ozirom na razne potrebe v deželi se i tu podučuje v raznih panogah kmetijstva, in sicer: poljedelstvo, živinoreja, živinozdravništvo, vinarstvo, sadjarstvo, gozdarstvo i. t. d. In da dobi ves poduk popoln vseh in oblike, podučuje se tudi v splošno izobraževalnih predmetih, kakor: slovenski jezik, računstvo, risanje, naravoslovje, petje in verouk. Učenci stanujejo skupno v zračnih in obširnih šolskih prostorih; ves njihovo poduk se deli v dva dela: v teoretični, pri šolskem poduku, in praktični, pri izvrševanju raznih praktičnih del na šolskem posestvu, ki meri z gozdi in vinogradi vred blizu 100 oralov, ki tedaj reprezentuje precej obsežno gospodarsko posestvo, na katerem se izvršujejo vse v deželi nahajajoče se kmetijske panoge. V vednem nadzorstvu živijo tu učenci s svojimi učitelji in navoditelji praktičnih del v enem posloju kakor jedna velika rodbina ter se vse delovanje šole koncentrira v tem, da se vzgoje učenci v skrbne, strokovno izobražene gospodarje, sposobne za praktično kmetijsko življenje in sistematično delo.

Ker ima šola nadaljni namen, da razširja v deželi sadna in trsna plemena, žitno in drugo seme, dobre pasme goveje živine in prašičev, da s vzglednim obdelovanjem gospodarskih kultur in z umnim oskrbovanjem posestva, s potovalnim podukom in prirejanjem specialnih gospodarskih tečajev, z raznimi poskusi in vpeljavami novih vrst, s podukom strokovnih spisov v strokovnih in dnevnih časopisih zbuja k posnemanju sedaj delujoče gospodarje, zato imajo učenci i v tem

Mrzlo vam podam roko,
Da slovo vzamem ž njo.
Od smrti ste mi pripov'dval',
Ko me v zibelki zibal..

Od sosedov vseh vaških,
Od ženskih in od moških,
In od fantov, od deklet
Danes moram slovo vzet.

Zapustim vas, ljuba mat',
Zdaj si moram drugo zbrat',
Katera vé za pravo pot,
Da bom ved'la hodit' kod.

O Kraljica ti nebes,
Tebi se bom dala čez,
Sem častila te vsak' dan
Z angeljskim počesčenjem.“

— Micka, rada s taboj grem,
V imen' si krščena mojem
Ni potreba se nič bat'
Jest bom večno tvoja mat'. —

„Primi zdaj me za roko,
Da po pot' me strah ne bo,
Ker stopim pred sodnji stol,
Da me bo tvoj Sin spoznal.

Grob je čuden in teman,
Ne bom vid'la noč ne dan,
Med mrtvimi vse tiho spi,
To se žalostno mi zdi.

Tam so znanci, tam so drug'
Vsak leži v svoji trug'.
Tam ga ni več za poznat'
Naj bo star al' naj bo mlad.

Tukaj bo zdaj moj kvartir,
Bog mi daj ta večni mir,
Dokler pride sodnji dan,
Ko bo celi syet končan.“

Bog nam daj, da tisti dan
Pridemo na desno stran,
Med izvoljene Bog daj
Tebe uživat' vekomaj.

pogledu prav veliko ugodne prilike, da si popolnijo svoje znanje.

Kakor vsako leto, tako sprejema šola tudi letos nove učence, in sicer plačujoče, ki za jako nizko ceno dobivajo poduk, hrano in stanovanje v zavodu, in učence z ustanovami, kateri so teh stroškov prosti. Nadalje dobivajo nekateri denarne podpore od vis. c. kr. poljedelskega ministerstva. Čas za vlaganje prošenj za sprejem plačujočim in štipendovanim učencem je določen do dne 16. septembra t. l.; poduk se prične 4. novembra.

Z ozirom na to, da se v deželi širi kmetijska veda, da se povzdignejo nje razne panoge na višjo stopinjo dohodkov in se s tem zboljša materijelni položaj kmetijskega stanu, da narašča vedno večje število strokovno izobraženih gospodarjev, ki naj v praktičnem življenju delujejo sebi na korist, v posnemo svoje okolice, in se s tem zboljša umno gospodarstvo največjega sloja našega prebivalstva, ki zavzema do 90 odstotkov vseh stanovnikov, ki se pečajo izključno ali postransko s kmetijstvom, nadalje upoštevaje blagi namen šole in v spodbudo k vstrajnemu delovanju učiteljstva te šole priporočamo, da bi se za vstop oglasilo prav mnogo mladeničev iz dobrih, poštenih hiš, kateri bodo nekdanj gospodarili na domovih svojih starišev. V zlic vedno težavnejšemu boju, ki ga bije za svoj obstanek ravno sredni kmetijski stan, iz katere srede izide pri nas na Slovenskem največ inteligence, kateri stan je naša največja opora v boju za za ves naš obstanek, želimo, da bi naši gospodarji te naše besede posebno premišljevali in da bi našle odmev v njih srcih — v občni blagor in v prid povzdige našega narodnega gospodarstva.

Ali je mogoče tudi v jeseni nove vinograde zasajati?

Marsikateri vinogradnik prerigolal je že v prošli to je lanski zimi za nov vinograd namenjeni svet, ne da bi ga bil v spomladi zasadil. Opustil je znabiti spomladanje zasaditev zato, ker se mu je prerigolani laporasti svet še dosti premalo razpadel, toraj še prekamnit videl. Ravno to se primeri pa tudi lahko v tako zvanem belem školkastem svetu, kakoršen se okolo Bele cerkve, itd. nahaja. Prav mogoče je tudi, da je kdo šele v poletnem času rigolal, ko je za to delo ravno čas in ljudi imel. Vpraša se, ali je mogoče, oziroma ali kaže tak svet že v letošnji jeseni s pridom s trtami zasajati ali ne. Odgovoriti zamoremo na to vprašanje, da je to prav mogoče, in še celo prav priporočljivo. Vendar gre pa opozoriti pri takih jesenskih zasaditvah

na dvojno. Prvič na to, da ni nikakor priporočljivo, v svetu, kateri je že skoraj celo leto ali pa še dlje časa prerigolan ležal, trte v posamezne luknje ali kakor se pravi s pomočjo kola (štange) zasajati. Taka zasaditev sponaša se le v ravno prerigolanem svetu prav dobro in še tam le tedaj, ako je prav pazljivo izvršena. V že pred daljšim časom prerigolanem svetu zasajati se mora toraj trte vedno ali v jamce ali pa v jarke, nikoli pa v luknje. Drugič gre paziti pri jesenskem zasajanju trt na to, da se jih čez zimo prav dobro z zemljo obsuje, da po zimi nikakor pozebsti ne morejo.

Tako na jesen izvršene zasaditve trt, sponašajo se potem navadno, ravno tako, kakor na jesen izvršene zasaditve sadnega drevja veliko boljši kakor spomladanje zasaditve. To že celo, ako je spomlad suha, kakoršna je ravno letošnja bila. Kdor ima toraj že prerigolan svet in trte ter potreben čas, zasaja naj kar v jeseni in naj ne čaka spomladi. Posebno priporočljivo je, vse v tekočem letu na zeleno ceplene trte na jesen že zagrubati, in ne šele na spomlad.

Kako se mora nov sod za vino pripraviti ali oviniti.

Ako se naliže v nov sod mošta ali pa že dovršenega vina, zadobi, ako se ni poprej sod pravilno pripravil ali kakor se strokovnjaški reče ovinil, mošt, zlasti pa vino kaj neprijeten okus in duh po lesu, barva postane mu pa tudi kaj grdo rujava. Ovini se pa nov sod najpraktičnejši takole. Na vsak hektoliter vsebine vzemi eno veliko perišče živega apna. To ugasi v sodu s primerno množino vrele vode. Vode vzeti moraš pač toliko, da bode v sodu iz živega apna redki belež ne pa gosti močnik nastal. S takim beležem kotaj potem sod, to je vali ga po dvorišču toliko časa sem ter tje, da se soparica v njemu pomiri. Potem postavi sod za nekaj časa na eno, pozneje na drugo dno. Ko se sod popolnoma ohladi, operi ga s čisto mrzlo vodo tako, da ne bode čisto nič beleža v njemu ostalo. Konečno moraš pa še tak sod ali s kuhanim, kalnim, nikakor pa ne cikastim vinom skotati, ali pa moraš to storiti z vročo zakuhalico, napravljeno s pomočjo pokipelih grozdni tropin. Tako zakuhalico napraviš, ako deneš pokipele grozdne tropine na vodo v kotel kuhat; in kadar prav dobro zavró, odcediš vodo s pomočjo lija in rešeta v sod, katerega potem prav dobro kотаš. Bodi si pa da si napravil zakuhalico iz kalnega vina ali pa grozdni pokipelih tropin, vselej moraš sod prej ko ga z vinom napolniš še s čisto mrzlo vodo izplahiti.

Da se pa pri tem delu nesreča ne pripeti, pazi na sledeče. Prvič, kadar vlivaš vrelo vodo na živo apno v sodu, ne imej cevi lija v véhno luknjo soda zataktnjeno, ampak položi na vsako stran véhne luknje po eno poleno ali pa kamen, tako da ne bode cev lija čisto nič v véhno luknjo segala. Drugič, kadar vališ oziroma kotaš sod z beležem ali pa z vročim kalnim vinom oziroma tropinsko zakuhalico; ne imej véhe nikoli trdno zabite, marveč zatakni jo le z vého, katera dopušča soparu delno izpuščenje. Še boljši pa storiš, ako zatakneš vého s snopičem slame ali mrve, obdane s kako redko cunjo. Kdor tako previdno ne postopa, utegne se mu sod razleteti.

Paša po strniščni detelji in njene nevarnosti.

Sploh je znano, kako nevarna je paša po strniščni detelji in koliko škode je že povzročila po naših krajih in vendar se dogajajo še zmeraj slučajji, da nam živinčeta poginejo, ali pa da jih moramo v sili zaklati, ker so se preobjela na taki detelji.

Vsako jesen se slišijo take tožbe, dasiravno bi se dale take nesreče zlahka odvrniti.

Bodimo tedaj previdni s pašo po strniščni detelji, saj imamo že dosti bogate izkušnje, kako nevarna je naši goveji živini! Ne gonimo lačne živine na mlado strniščno deteljo, kajti v takih slučajjih se napenjanje rado prikaže. Ako hočemo porabiti strniščno deteljo za pašo, potem naj se živina drugod napase, saj na pol, in potem — ko ni več tako lačna — naj se žene na deteljišče.

Samo ob sebi je umevno, da mora biti deteljišče suho, ne pa po dežju zmočeno ali rosno. Strniščna detelja naj se rabi zaradi tega za pašo le ob suhem vremenu in o popoldanskem času. Zjutraj, ko je rosa, in ob mokrem vremenu se je je pa ogibati kakor — strupa.

Najmanj nam strniščna detelja škoduje pozneje, kedar jo je že slana (mraz) nekoliko oparila, ko postane tedaj nekoliko starikava, a tudi takrat jo je izkoriščati za pašo le ob suhem vremenu in popoldanskem času.

Važno je tudi, da živine ne napajamo takoj, ko se napase, ampak dobre pol ure ali eno uro poznej. Če je prilika naj se živina raje napoji predno pride na deteljišče, potem ko se je pasla že nekaj časa po travniku.

Ako bodemo na vse to pazili in ako ne bodemo prepustili živine nedoraslim otrokom v oskrb, ki nimajo potrebne pameti niti skrbi za odvracanje živine od nevarne detelje, potem se bodemo lahko izognili takim nesrečam, kakor

jih dela strniščna detelja pri naši živini še zmeraj od leta do leta.

Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal!

Zaradi pomanjkanja krme.

Letošnja zima bo zopet dolga in trda za naše živinorejce, ker bo manjkalo krme. Sena smo letos dosti manj pridelali ko lani in tudi pridelek otave ni tako izdaten, da bi se poravnal ta nedostatek, četudi je otava po nekaterih legah lepa in gosta.

Za naše razmere je pomanjkanje krme zmeraj velik udarec. Po naših krajih dobi živina v dobrih letih premalo krme, nikar pa v letih, ko krme sploh primanjkuje. V takih letih nam pretrpi živina toliko gladu čez zimo, da mora shujšati in da nam ne daje nobenih pravih koristi.

Naše gospodarje že sedaj skrbi, kako bodo izhajali čez zimo, in zato jih hočemo danes na sledeče opozoriti.

Letos bo treba izkoriščati jesensko pašo dlje ko mogoče, noter do snega. Porabi naj se za zeleno krmo in za pašo vse, kar se da. Previdni gospodarji so sejali letos več zelene turščice, da jo bodo polagali še pozno jeseni in hranili na ta način suho krmo za zimo.

Kakor sedaj bo treba tudi po zimi največje varčnosti s krmo. Vse kar se da s pridom porabiti za krmo n. pr. razno slamo, pleve itd., vse to naj se tudi porabi za krmo in meša s suho deteljo, senom ali otavo. Ko spravimo otavo, bo treba izračunati, kako bodemo izhajali s suho krmo čez zimo. Ako imamo preveč živine, bo treba njeno število skrciti in nadštevilo živino pravočasno prodati. Če se nam pa prilika ponudi, da lahko dokupimo potrebno krmo, naj se ta prilika prej ko mogoče porabi in dokupi primanjkujoča krma.

Da bodemo s suho krmo lažje varčevali, jo moramo rezati. Pokladanje rezanice ima tudi to prednost, da jo lahko mešamo z drugo manj tečno in manj okusno krmo.

Prav tako bo treba gledati tudi na to, da se ne bodo delale zjedi, ki odpadejo v gnoj, dasi bi nam lahko zalegle za krmo. Neokusno, slabo krmo bo treba okusneje narediti s soljenjem, poparjenjem ali pa kisanjem.

Že sedaj moramo skrbeti tudi za to, da bodemo imeli v zgodnji spomladi prej ko mogoče zeleno krmo. Prav zgodnjo krmo nam daje rudeča detelja, katero po naših krajih radi sejemo, še zgodnejo krmo nam daje pa zelena reč, če jo bodemo sedaj jeseni sejali. Pri njej je edino ta nedostatek, da po zimi rada pognije in ne daje povsod varnih košenj. V kljub temu se pa vendar priporoča, da jo v takih letih sejemo.

Zelena reč daje prav tečno krmo, ki se da dobro rezati in s slamo mešati. Posebno veliko zaleže po krajih, kjer jo sejejo skupaj z zimsko grašico.

Politični pregled.

Umrli je bivši finančni minister **dr. Kaizi** kar nagloma za zastrupljenjem krvi. Češki narod je izgubil vrlega sina, ki mu je s svojo učenostjo in prevdarnostjo mnogo koristil. Potegoval se je zato, da bi imeli slovanski jeziki v uradih isto veljavo, kakor nemški. Ker je bil odločen Slovan, ga Nemci niso marali. Umrli je previden s sv. zakramenti.

Nemci hočejo imeti v avstrijskem ministertvu svojega posebnega **nemškega ministra**, ki bi zastopal koristi Nemcev. Kakor da bi se Nemcem godile krivice pri nas, ko imajo vendar oni vso vlado v rokah in bi danes raji ko jutri Slovane kar vse spravili v nemško kožo. No, tudi nemškega napuha bo enkrat v Avstriji konec!

Nemci sami so sprevideli, da bi visoka colnina, s katero hočejo zabraniti uvoz avstrijskih pridelkov in izdelkov, škodila njim samim največ. Zato so se trgovci in obrtniki odločno postavili zoper te naredbe nemške vlade.

Mnogo je našemu vinstvu škodila trgovska pogodba z **Italijo**, na podlagi katere je Laška naše kraje preplavila s svojim vinom, a plačala le majhno carino. V Avstriji so se že pripravljali, da uvoz laških vin preprečijo z višjo carino in tako povzdignejo domače vinstvo. A komaj so Italijani to zvovali, že nam kažejo roge. Pravijo, da drugače ne obnove trgovske pogodbe z Avstrijo, ko da postavi zopet majhno carino na laška vina. Zoper te „zaveznike“ bodo pač naši poslanci nam na korist vedeli nastopiti odločno.

Pred dobrimi štiristo leti so osnovali v Rimu bivajoči **Hrvatje** zavetišče svojim rojakom-romarjem, ki so obiskali grob sv. Petra. Papež Sikst V. je pridellil zavetišču tudi nekaj kanonikov. Sedaj je pa sv. Oče dovolil, da se ta zavod spremeni v kolegij **sv. Jeronima**. v katerega se bodejo sprejemali nadarjeni hrvaški duhovniki radi nadaljne izobrazbe. Pravico pošiljati v ta kolegij svoje gojence imajo: nadnadškof zagrebški, škofje sremski, senjski in križevski zjedinjenih grških obredov, potem rimsko-katoliški nadškofje zaderski, vrhbosanski in barski ter škofje: dubrovniški, splitski, šibeniški, hvarski, kotorski, trebinjski, mostarski, banjaluški, ter krški tržaški in poreški. Sedaj je ves laški Izrael po koncu, ker je sv. Oče s to odreditvijo tudi Trst in Istro pritegnil v na-

rodno skupino Jugoslovanov, pa pomagalo ne bo nič. Lahki so hoteli to staro slovansko ustanovo za-se imeti, a sv. Oče je iz ljubezni do Slovanov pravično prisodil ta zavod Slovanom. Zato ga sedaj laški listi napadajo kakor najgrje znajo in morejo.

Ruski car in carica dojdeta 17. t. m. na Francosko k velikim vojaškim vajam. Delajo se za vsprejem visokih gostov obsežne priprave in francoski narod bo z navdušenjem pozdravil mogočnega zaveznika. Predsednik burske države Krüger si obeta od tega obiska pomoči zoper nasilnost Angležev. Rusom in Francozom bi bilo pač mogoče ustrahovati krivične angleške motogtce ter narediti konec te vojske, ki je prava sramota za evropske omikane narode, kojim se usta vedno kar cede bratoljubja in svobode.

Na **Turškem** gospodarijo prav „po turško.“ Raznovrstni uradniki že več mesecev niso dobili plače. Ko so pa prosili sultana, naj jim pomaga, sicer morajo z družinami vred poginiti gladú, so začeli zoper nje preiskavo! No, pa se tudi sultanu samemu ne godi dosti bolje. Da nima lastnega velicega premoženja, bi bil pravi revček, ker iz državnih blagajna že davno ni prejel beliča.

Angleži so vjeli prav veliko burskih žena in otrok ter jih zaprli v velika taborišča. V teh taboriščih davi smrt grozno. Zlasti otroci umirajo trumoma. Junija je umrlo med 1000 otroci 334 otrok, v juliju še več. Angleži nalašč ne store nič zoper kužne bolezni, da tako pomrje veliko žensk in otrok, ter na ta način narod burski popolnoma oslabi. Vse to samo zaradi — zlata, ki je skrito pod zemljo vrlih Burov.

Katoliško-narodnim volivcem v kmečkih občinah.

Osrednji odbor katoliško-narodne stranke je iz vseh volivnih okrajev sklical zaupnike, da si sami izbero in določijo kandidate za deželni zbor kranjski. Zaupni možje so se zedinili in soglasno izrekli za naslednje gg. kandidate, katere priporoča osrednji odbor:

1. Za ljubljansko okolico in sodni okraj Vrhnika:

Fran Povše,
državni poslanec v Ljubljani.

Dr. Ivan Šusteršič,
državni poslanec v Ljubljani.

2. Za okraj Kamnik-Brdo:

Andrej Mejač,
posestnik v Kaplji vasi, župan občine Komenda.

3. Za okraj Kranj-Tržič-Loka:

Dr. Janko Brejc,
kazenski zagovornik in odvetniški kandidat v Ljubljani.

Oton pl. Detela,
deželni glavar v Ljubljani.

4. Za okraj Radovljica-Kranjska gora:

Josip Pogačnik,
državni poslanec in posestnik v Podnartu.

5. Za okraj Postojina-Logatec-Senožeče-Lož-Bistrica-Cirknica:

posestnik v Novi vasi pri Blokah h. št. 4.

Dr. Janez Krek,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

6. Za okraj Vipava-Idrija:

Franc Habe,
posestnik na Gočah.

7. Za okraj Novo mesto-Kostanjevica-Krško:

Josip Dular,
posestnik v Jurka vasi pri Novem mestu h. št. 7.

8. Za okraj Trebnje-Višnja gora (Zatičina)-Zužemberk-Mokronog-Litija-Radeče:

Franc Košak,
župan in posestnik na Grosupljem.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. kand. in urednik „Narodn. Gosp.“ v Ljubljani.

Dr. Ignacij Žitnik,
državni poslanec v Ljubljani.

9. Za okraj Kočevje - Ribnica - Vel. Lašiče:

Franc Jaklič,
učitelj v Dobropoljah.

Primož Pakiž,
posestnik v Zamostecu pri Sodražici.

10. Za okraj Črnomelj-Metlika:

Viljem Pfeifer,
državni poslanec in posestnik v Krškem.

Volivci! Volitve dne 12. septembra ne bodo mirne, ker v vseh volivnih okraj bodo našim kandidatom nasprotovali kandidatje liberalne „narodno-napredne“ stranke, katera strastno zaničuje vse, kar je našemu narodu dragega in svetega. „Vse za vero, dom, cesarja!“ To je geslo katoliško-narodne stranke. Pod to zastavo stopite v boj za dobro stvar in dne 12. sept. soglasno volite priporočene kandidate, kateri bodo modro in nevstrašeno delovali za blagor in pravice kmeta ter drage domovine!

V Ljubljani, 20. avgusta 1901.

Osrednji volilni odbor katoliško-narodne stranke.

Volivci!

Važne so volitve v deželni zbor. Za dolgih 6 let si imate izbrati može, ki bodo odločevali in sklepali kranjski deželi ter polovici slovenskega naroda v korist in srečo. Da, v srečo. Za časno, pozemsko srečo naj Vam skrbe ti može z modrimi odredbami, dobrimi postavami. V tem smo pač vsi edini, kar

se nas s ponosom imenuje Slovence: srečen bodi mili naš narod, srečna rodna nam zemlja. Izdajica je oni, ki sreče ne želi narodu in ne dela za njo! Proč z njim!

Edini smo v tem, pravim. A kakor hitro se vprašamo: kako doseči to srečo, se razdvojimo in gremo narazen na dva tabora, ki si nasprotujeta, ki ju ni mogoče združiti. Eni pravijo, srečen bode narod slovenski tedaj, če bode prost, svoboden, neodvisen. Svoboda je dragocen dar; zlata svoboda pravimo. Toda svoboda ne more biti neomejena, brezmejna. Ako bi se človek osvobodil vseh krvnih, sorodovinskih, prijateljskih, družabnih, da človeških vezij — ako bi bilo to mogoče —, kratko malo se ne more osvoboditi nasproti Bogu; vezij med Bogom in sabo ne more pretrgati. Zato so vsi tisti, ki žele svobode brez Boga, svobode preko Boga, svobode proti Bogu, če ne naravnost zapeljivci pa vsaj zapeljani. Take svobode in na podlagi te svobode napredka ter sreče žele in iščejo može, ki se imenujejo svobodnjake, prostomislece, liberalce. Tabor ta je tabor narodno-naprednih, narodno-liberalnih mož.

Temu taboru nasproti stoji naš tabor, tabor katoliško-narodnih mož. Mi hočemo slovenski narod časno osrečiti z Bogom, s Kristusom, z vero. Podlaga vse sreče in prizadevanja po sreči nam je Bog ter od njega poslani Odrešenik in Učitelj Bog-človek Jezus Kristus, mi zidamo srečo narodovo na oni vezi, ki nas veže z Bogom, in to je sv. katoliška vera. Zato se naša za srečo narodovo po katoliški veri prizadevajoča si stranka imenuje katoliško-narodna.

Kdo ima prav? Kdo bo uresničil hrepenenje slovenskega naroda po sreči? Oni ali mi? Liberalci ali katoličani?

Odgovor odločen je — brali ste ga že v zadnjih Novicah —: **Edino katoliška vera nam more zagotoviti pravi narodov napredek.**

Brž ugovarja kdo: Kaj imajo pa postave n. pr. lovski zakon, naklada od žganja, gledališče, kaj ima sploh javno življenje, ki se imenuje politika, kaj ima vse to z vero katoliško opraviti? Takoj dobiš odgovor, le trezno in pametno premisli to-le.

Bog je ustvaril človeka, človek ga moli, ga uboga v njegovih zapovedih, ga ljubi: to je vera. Vprašam te sedaj: Kako dolgo pa si dolžan izpolnovati Božje zapovedi? Vsaki dan samo pet minut? Vsak teden samo enkrat? Ali moraš Božje in cerkvene zapovedi izpolnovati samo doma v zapečku in v cerkvi, drugod pa ne? Povej, smeš krasti in obrekovati, smeš goljufati in pobijati zunaj hiše? Glej, ni ga časa, ni ga dela, ni ga kraja, ni ga položaja v tvojem življenju, ko bi bil ti prost Božjih zapovedi. In tudi če si župan ali celo poslanec, da, tudi ko bi postal kralj in cesar: Bog je nad teboj, ne smeš ničesar storiti in govoriti tudi v politiki ne, kar je zoper vero in Boga. Ko greš na obisk, oblečeš lepšo suknjo, ko bi te presvetli cesar povabil, praznično se boš napravil; a vere ne moreš spremeniti, kakor suknje; ker je Bog večni, ni spremenljiv, danes, jutri ko včeraj. Po svoji vesti, po svoji veri moraš delati za srečo narodovo. Ko bi mogel ukrasti milijone in milijone, ter jih porazdeliti med ubogo slovensko ljudstvo, ki bi te potem slavilo s pesmi in spominki, ne smel bi tega storiti, ker krasti je greh. Ne ene zapovedi Božje in cerkvene ne smeš prelomiti narodu v prid; v politiki moraš biti istotako pošten in zvest, ko doma. Zato pa tudi, dragi volivci, ne smete, po svoji vesti ne smete voliti poslanca, ki ne obljubi, da bo delal za srečo narodovo po Božjih in cerkvenih postavah, kakor nas jih uči

katoliška vera. In poslanci, ki Vam jih danes prinašajo „Dol. Novice“, ti poslanci so s podpisom in s častno moško besedo obljubili, da hočejo v javnem političnem življenju, pri kovanju postav in naredb v blagor naroda vedno imeti v obeh zapovedi Božje in cerkvene. **Katoliško-narodni poslanci so, zato je Vaša sveta dolžnost, da te volite!**

Nasprotna, svobodomiselnna stranka vam obeta srečo — brez Boga. Tukaj eno opazko. Res je, da stranka katoliški nasprotna tega očitno še ne pripozna. Marsikdo se tega niti ne zaveda ne, da ta stranka po vzgledu liberalcev drugih narodnostij proglašujoč splošno svobodo torej tudi svobodo in neodvisnost od Boga proglašaja. Ne misli ta ali oni tako daleč; saj je pa tudi rečeno, tako zapeljivo rečeno: vsestransko svobodo hočemo, tudi svobodo vesti. Kaj pa je vest brez Boga? Nič. — Drugi zopet tega očitno povedati noče, ker pošteno versko ljudstvo slovensko še vedno visoko ceni sv. vero, ki mu je globoko vkořenjena v srce, za katero je preliv srčno kri. In naj kdo odločno in očitno nastopi in reče: Brez Boga hočemo biti, proč z vero, bi videl kaj bo žel! Vihar! Zato pa govore in delajo z lepimi besedami in premotijo neukega človeka, kateremu je že od narave rojeno hrepenenje po svobodi in sreči. — Toraj srečne Vas hočejo storiti nasprotniki katoliškega imena brez Boga. To ni mogoče. Pamet, vera, zgodovina govori o tem. Kaj pravi pamet: trezno premislite sami, kaj vera, slišite v cerkvi, a čujte, kaj zgodovina. Velika mogočna Francoska propada, odkar se tam vlada brez Boga. Ima sicer lepe šole vseh vrst, obilo gledališč in umetniških zavodov, veliko obrt in trgovino, dosti vojakov in brodojva, smodnika in orožja na kupe, da, svet se čudi velikanskemu časnemu napredku francoske, a pri vsem tem se število prebivalstva zmanjšuje. Če bi bili ljudje tako neizmerno srečni, se bi njih število vendar množilo; to uči skušnja in pamet. A tam ne marajo Boga in zapovedij, zato ginejo. In hudobij vseh vrst, vseh vrst pregreh, pregreh storjenih s premišljenostjo, tam jih je v izobilju. Napredek strojev in elektrika ne vkroti nobenih strastij. Na vrhu svetnega napredka stoječa Francija — propada — brez Boga!

Kandidati se vam ponujajo vseh vrst. In morebiti ti možje in gospodje niso slabi ljudje; no, o tem v listu sploh ne govorimo, naj so takšni ali takšni, dosti je, v javnosti v politiki nočejo delati in govoriti po načelih katoliških, po zapovedih Božjih in cerkvenih. **Ne volite jih! Volite vsi od kraja do konca naše možel!** Prvo je to, da so katoliško-narodnega prepričanja. Priporočajo jih pa vrh tega še dobre lastnosti. Poslanec g. Pfeifer je zadosti znan kot res dober, skrben in vesten poslanec. Belokrajci, lahko ste ga veseli! Mi drugi smo mu od srca hvaležni za dosežanje delovanje. Na dveh krajih pa ne more biti. — Posestnik Jožef Dular je vaš mož, med vami živi, dela in trpi, neodvisen je, moder, dober gospodar, skoz in skoz pozna kmečke težave in potrebe. Res kmečki poslanec. Kmetje, volite res kmeta. Znal bo zastopati vaše koristi. — Kdor je videl dr. Schweitzerja in ga slišal govoriti, pač drugače ne more storiti tudi po svoji pameti ne, ko da ga voli. Ta bo Vaš dober, neutrudljiv zagovornik. Dosedanja poslanca dr. Žitnika in Košaka pa itak že poznate iz njihju dosedanjega uspešnega in požrtvovalnega delovanja.

Možje volivci! Veste dobro za kaj se gre! Za srečo narodovo, nič več in nič manj! Res je, kar čez noč sreča ne bo padla v naročje, a narod smó,

ki ne delamo samo zase, marveč tudi za one, ki bodo živeli za nami. **Mi živimo desetletja, a narod stoletja, tisočletja!** Sejajmo sedaj srečo, da jo bodo želi zamamci. Ali sreča je le mogoča po naukih svete vere katoliške. Zato volite dne 12. septembra brez strahu naše katoliške može. Volitev je tajna, nihče vas ne more in sme strahovati. **Volite po vesti, bodite možje!**

Domače vesti.

(Osebnosti.) V plemenitaški stan povzdignjen je blag. g. oberstlajtnant v. p. Anton Pöll, s mridevkom pl. Föhrenau.

(Duhovske spremembe.) Bivši vikar č. g. Jožef Benkovič, nazadnje kapelan v Komendi, stopil je v red č. o. cistercijanov v Zatičini. Dne 18. m. m. je bil preobleden in dobil redovno ime Bernard. Č. g. Josip Hartman, vrli šmihelski kapelan, je prestavljen v Košano na Notranjskem, na njegovo mesto je prišel č. g. Francišek Vidmar, novomašnik.

(Malo pozno) naznanjamo sledeče novejšje grobove: V Kamniku je umrla 5. avgusta gospa Matilda Chiaruttini roj. Terpin, v našem mestu dobro poznana dobrotnica ubogih in podpornica dijaške kuhinje. — Umrla sta minoli mesec Kokalj Anton, kamnosek in posestnik v Bršlinu ter Ivan Zobec, umirovljeni sodni sluga in posestnik v Novem mestu. Dne 7. avgusta se pokopali Katarino Saje, sestro šentjernejskega nadučitelja, ki je nekaj let preživela v mestu kot skrbna dijaška gospodinja. N. v. m. p.

(Prostovoljno gasilno društvo v Novem mestu) je priredilo v spomin 25 letnega obstanika vrtni koncert z vstopnino. Veliko število udeležnikov pripomoglo je društvu do lepega gmotnega uspeha, pa tudi pokazalo, da se prebivalstvo hvaležno zanima za naše vrlo društvo. Prej ta večer napravila je godba načelniku gasilnega društva g. Gustinu podoknico.

(Šolsko upravništvo Glasbene Matice v Rudolfovem.) Šolsko leto 1901/02 se prične 18. septembra 1901. Vpisovanje za dosedanje in nove učence se vrši 16. in 17. septembra od 2. do 3. ure popoldne v Čitalniščem poslopju pri tleh na desno.

(Nabiralniki družbe sv. Cirila in Metodaja.) Pri Alojziju Pavlinu v Trebnjem (9. avg. 1901) 1 K 14 h, pri Alojziju Šlajpahu v Veliki Loki (17. avg. 1901.) 6 K. — Skupaj 7 K 14 h.

(Temeljni kamen) za novo samostansko cerkev č. o. kartuzijanov v Pletterjah položil in blagoslovil je dne 24. m. m. presv. g. knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič. Dasi je bil isti dan semenj v Šent Jerneju, se je vendar obilo ljudstva zbralo k sv. opravi ter je pazljivo poslušalo navdušene besede ljubljene nadpastirja, ki je razlagal pomen slovesnosti sploh, posebej pa še blagoslov nove samostanske naselbine v dušni in telesni blagor okoličanov. — Nova cerkev, ki bo služila le redovnikom, zidana bo v romanskem slogu ter bo 40 m dolga in široka. Kaj se ima zgoditi s staro krasno zidano gotško cerkvijo, še ni gotovo. Zeleti bi bilo pač na vsomó, da se ta spomenik starodavne umetnosti ohrani.

(Gg. obrtnikom!) Ker je zelo važno, kdo naj zastopa obrtnike v davčni komisiji, da ne bodo obrtniki previsoko obdačeni, priporočaja obrtna zadruga v Novem mestu sledeče gospode za volivne može: Valentin Appe, pečar Kandija; Davorin Francič, klobučar, Jakob Mikolič krojač, Gustav Küssel klepar, Fran Picelj čevljar, Jurij Gregorec dežnikar, Miha

Mramor usnjar, Anton Weiss krojač, Fran Ciber podobar, Josip Jazbec mesar, Matko Malovič mizar, Fran Golaš urar, Fran Pintar gostilničar, Ivan Kastelic pekar, Fran Durini trgovec, Vinko Umek mizar, vsi iz Novega mesta; Matija Zamida gostilničar Čermošnice; Franc Fink tesar, Pöllandl; Jožef Petschaver gostilničar, Pöllandl; Peter Gorupič kovač, Kandija; Anton Vovk ključavničar, Gotna vas; Fran Zupanc tesar, Toplice; Fran Murn svečar, Kandija; Lenart Blažič čevljar, Ivan Pintar slikar, Leopold Cigler čevljar, Andrej Doktorič zlatar, iz Novega mesta; Fran Štrubl krojač, Valtavas; Anton Pršina mizar, Ločna; Fran Možina gostilničar, Novo mesto; Ivan Bojanc mlinar, Šmihel; Ježef Šimc gostilničar, Stopiče; Frane Rorman gostilničar, Slatnik.

(Nesreča.) Dne 4. avg. t. l. je pogorelo na Podlipi župnija Ajdovec osmero posestnikom 41 poslopj. Pri tem požaru se je ponesrečil tudi nastopen sedmošolec Ignacij Pirc, na katerega je priletela voda iz škafa. Prehladil se je, pazil ni na to, moral se je vleči drugi dan in peti dan (9. avg.) se je preselil v večnost previden s sv. zakramenti. — Po njem žalujejo stariši, kateri so si pritrgovali zadnje grizljeje, da bi izšolali nadebudnega mladeniča, pričakujoč v svoji starosti od njega podpore. Božja volja je hotela drugače in poklical je Bog nepričakovano priljubljenega Naceta k sebi. Kako priljubljen je bil pokojnik celi župniji, pokazal je res veličasten pogreb. Prišel je pokopat ranjega njegov alojniški prefekt dr. Jos. Gruden, prisostoval mu je dobrniški kapelan Jerič in domač župnik, — štirje pevci so mu peli žalostinke pred rojstno hišo, med potjo in na grobu. Sedem dijakov domačinov je spremljalo ranjega k večnemu počitku, spremljali so ga tudi mladeniči iz Marijine družbe. Da bi pač bil ta slovesen sprevod vsaj nekoliko v tolažbo žalostnim, osirotelim starišem, da pač vsi enkrat vidimo v raju večnem se nad zvezdami!

(Dobavni razpis.) C. kr. vojno ministerstvo namerava po javni konkurenci zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete. Med temi so: podloge in obratnike iz kožuhovine, vse pritikline za vojaške klobuke, čelade in čake, zaponke, gumbi in razni znaki iz kovine, usnjene in volnene rokavice, kuhalne in jedilne priprave, žebliji, podkve, ostroge, stremena, lopate, kolčki za šotore in privezovanje konj, vedra za vodo, spodnje hlače iz volnene tkanine i. t. d. Ponudbe je vpsolati neposredno vložnemu zapisniku vojnega ministerstva in sicer najkasneje do 15. oktobra t. l. 12. ure opoludne. Ponudbeni vzorci, dobavni razglas in natančni zaznamek predmetov, katere je dobaviti, so tudi v pisarni trgovske zbornice v Ljubljani na ogled.

(Dobavni razpis.) C. in k. vojno ministerstvo namerava po javni konkurenci pri malih obrtnikih si zagotoviti za leto 1902 različne potrebščine iz usnja za vojaško opravo. Dobaviti je vsakovrstne črevlje, jermena, tornistre, taške i. t. d. Vsak obrtnik se more sam ali kot ud kake obrtne zadruge udeležiti dobave vendar pa mora v obeh slučajih posredovati pristojna zadruga. Ponudbe je kolekovati s kolekom za 1 K in najkasneje do 15. septembra 1901 do 12. ure opoludne vložiti pri oni trgovski in obrtniški zbornici, kjer ponudnik biva, na Kranjskem toraj v Ljubljani. Varščine in vzorcev ni treba predložiti. Natančnejši pogoji, ponudbeni vzorci in zaznamek predmetov in cen se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

(K sklepu lista dobili smo to-le brzojavko:) — Gg. volivcem kmetijskih občin belokranjskih! Da se ne cepijo katoliško-narodni glasovi izrekam, da odstopim od kandidature za deželni zbor in prosim vse svoje prijatelje in somišljenike, naj združijo svoje glasove na jedinega katoliško-narodnega kandidata, gosp.

Viljem Pfeifer-ja,

državnega poslanca v Krškem.

Sramota bi bila za našo lepo Belo Krajno, če bi jo zastopal liberalec v deželnem zboru.

Toraj, katoliško-narodni možje, vsi na krov za sveto katoliško-narodno stvar. Gre se za naš lastni blagor!

Na Lokvah, dné 31. avgusta 1901.

Josip Grahek,
posestnik na Lokvah št. 2.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šolo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori četrti tečaj gospodinjstvene šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Franciška. Zavod je v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Punk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg veronika, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, katere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa podučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in bolno živino.

Gojenka, katere ho sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse 14 gld. ali za ves tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopice za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcov, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu; ako ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj).

Deklice, katere hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

- 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se mora dovoliti sprejem mlajših učenk;
- 2.) znati čitati, pisati in računati;
- 3.) predložiti zdravniško spričevalo da so zdrave;
- 4.) predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške;
- 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjstvo šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prošilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

V Ljubljani, 31. julija 1901.

(227)

Hiša na prodaj

V Žabji vasi št. 17, 10 min. od Novega mesta pri glavni cesti, pripravna za vsako obrt. Polovico kupnine se lahko obrestuje. Več se izve ravno tam.

(241)

Oklic.Firm. 99/1.
Gen. I.—47/12

Podpisana trgovska sodnija naznanja, da se je pri obstoječi tvrdki „hranilnica in posojilnica, registrirana zadruga z omejeno zavezo v Škocijanu“ izvršil v tnsodnem zadržnoem registru

1. izbris izstopivših odbornikov Matja Kos načelnika in Janeza Kovačić odbornika, posestnika v Germovljah.

2. vpis na novo izvoljenega načelnika Antona Abram. kaplana v Škocijanu in odbornika Petra Durjava, posestnika in trgovca v Škocijanu.

C. kr. okrožna sodnija v Rudolfovem, odd. I.
dne 23. avgusta 1901.

Oklic.

Gen. I.—65/1.

Podpisana trgovska sodnija naznanja, da se je pri obstoječi tvrdki: „kmetijsko društvo v Sodražici, registrirana zadruga z omejeno zavezo“ v zadržnoem registru izvršil

1. izbris odstopivšega člana načelstva gosp. Ivana Terhlena in
2. vpis novoizvoljenega člana načelstva gosp. Aleša Oražma posestnika iz Globeli št. 15, ki se bo podpisoval „Aleksij Oražma“.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek I.,
dne 10. avgusta 1901.

Razglas.

Podpisano županstvo proda iz svoje, blizu novo-meške železniške postaje se nahajajoče hoste v Cegonci kakih 1000 hoj ali smerek, in sicer po kosih, katera drevesa so za prodajo že zaznamovana.

Razpisujejo se toraj v to svrhu ponudbe, ki naj se vložijo pri podpisanem županstvu

do 20. septembra 1901.

Tem ponudbam priložiti je 10% varščine v gotovini, v hranilničnih knjižicah ali veljavnih vrednostnih papirjih.

Vsakdor, ki hoče vložiti ponudbo, si lahko zaznamovana drevesa poprej ogleda z mestnim gozdnim čuvajem Pauličem, ki stanuje v Cegonci.

Oziralo se bode v prvi vrsti na tiste ponudnike, ki hočejo kupiti vseh okolu 1000 dreves. Mestna občina ni vezana, sprejeti najvišjo ponudbo, pač pa je vezan vsak ponudnik na svojo ponudbo do 5. oktobra 1901, kar se ima v ponudbi opomniti.

Pogoji glede plačevanja kupovine in kedaj je spraviti les iz hoste, kakor tudi drugi pogoji izvejo se v občinski pisarni v Rudolfovem ter ima vsak ponudnik v svoji ponudbi izjaviti, da so mu vsi pogoji znani in da se jim podvrže.

Rudolfovo, dne 29. avgusta 1901.

(237) Mestno županstvo v Rudolfovem.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da so vse moje obdolžitve proti gosp. Karlu Osterman po vsem neopravičeno ter obžalujem, da sem istega v kriminalni zadevi neopravičeno ovadil.

(234) Marjek Matija.

Trije zanesljivi hlapci,

po 10, 12 in 15 gold. mesečne plače se takoj sprejmejo v službo pri Franc Klemen v Čeremošnjicah pri Toplicah.

(213—2)

Zaradi mojega nenadnega odhoda v novo službo v Dalmacijo se tem potom prisrčno poslavljam od vseh znancev in prijateljev

Sinj, dné 11. avgusta 1901.

(240)

Anton Knez.
c. kr. gozdarski pomočnik.

št. 8750.

Razpis!

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, z dvoletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, so izpraznjene

štiri deželne ustanove

za prihodnje šolsko leto 1901/1902, katero se prične 4. novembra 1901.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim vspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovnino dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo se sprejemajo tudi:

1. Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 60 h na dan za hrano in stanovanje in pa 40 K šolnine na leto, in

2. eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 1 K, se imajo

do 17. septembra 1901

izročiti vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec se mora podvreči vsprejemnemu izpitu, ki se razteza na slovenski jezik in priprosta računstvo, in od vsega tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdržavanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 28. julija 1901. (225—2)

Naznanilo.

Na c. kr. gimnaziji v Rudolfovem se začne šolsko leto 1901/02 18. septembra s slovesno službo božjo na čast sv. Duha.

Sprejemali se bodo učenci v I. razred 16. septembra, v ostale razrede 16. in 17. septembra.

Kdor želi vstopiti v I. razred, naj se oglasi v spremstvu svojih starišev ali njih odgovornih zastopnikov 16. septembra pri gimnazijskem ravnateljstvu ter s seboj prinese krstni list in obiskovalno izpričevalo.

Sprejemni izpiti se vrše 17. septembra.

Sprejemnina znaša 4 K 20 h, prinos za nakup učil 2 K.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo.

V Rudolfovem, 1. septembra 1901.

(235—1)

Za c. kr. ravnatelja
lg. Fajdiga.

Najboljše, najcenejše in najhitrejše kosilo in večerjo

napravi vsaka gospodinja iz „Ilirskih testenin“ kakor so nudeljni, rezanci, makaroni itd., ktere so pa le zanesljivo prave v škatlah po $\frac{1}{2}$ kg z napisom:

**Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič Jl. Bistrica.**

Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin. * * Ne pustite se varati, da so morda druge enako dobre kot naše.

Ceniki trgovcem zastonj in franko.

(198—3)

Velik vinograd

na Trški gori eno četrtinko že na novo prerigolan, s hišo, kletjo, novimi sodi za 70 esterajhov in z vsem orodjem za rigolanje, vse v najboljšem stanu, je iz proste roke takoj na prodaj. — Natančneje se izve pri Upravništvu „Dol. Novic.“

(224—1)

Lepa vrtnarija v najboljši legi za kupčijo je takoj iz proste roke na prodaj. Kje, pove upravništvo „Dol. Novic.“

(232—1)

Radi preselitve je hiša na prodaj

pod prav ugodnimi pogoji v Črnomlji na glavnem trgu na voglu, pripravna za vsako trgovino in obrt. Natančneje se izve pri **Davorin Franciču v Novem mestu.**

(139—1)

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje, čumnote in drvarnice v II. nadstropju, na glavnem trgu št. 67 v Novem mestu je takoj za oddati.

(238—1)

P. n.

(116—10)

Slavnemu občinstvu in gostilničarjem uljudno naznanjam, da sem iz svoje že dobro znane zaloge pive v sodčkih letos začel prodajati tudi

pivo v steklenicah po pol litra.

En zaboj s 25 steklenicami velja samo 4 krone. Imam tudi v zalogi izvrstna istrska vina od 32 vinarjev liter naprej in ne 32 krajcarjev, kakor je bilo vedno po tiskarski pomoti tiskano.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Jakaz, založnik Steinfeldske pive
bratov Reininghaus v Gradcu.

NOVO MESTO, 14. aprila 1901.

Brata Appe

v Kandiji pri Novem mestu na Dolenškem
priporočata prečast. duhovščini in sl. občinstvu
vsakovrstne lončene izdelke.

V veliki izberi imata v zalogi raznovrstne lončene peči, štedilnike (Sparherde) s kahljicami, izdelujeta kopalne kadi, nasade za dimnike itd. Vsi njihovi izdelki so ognjeprotivno preizkušeni in izvršeni trpežno. — Preskrbljujeta postavljanje pečij in štedilnikov, istotako prenavljanje in popravljanje le po izurjenih, zanesljivih, dela večih pomočnikih, po najnižji konkurenčni ceni.

Vsaka kahljica, katera vsled ognja tekom dveh let počí, nadomesti se z drugo.

(191—4)

— Po dogovoru plačuje se tudi na obroke. —

Mesarski učencec

se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji pri

(204—3)

Jos. Hrovat ml. Žužemberk št. 7.

Prave kranjske klobase

velike po 18 kr., šunke brez kosti (Rollschinken) po 90 kr., prešičje glave po 40 kr., špeh in suho meso po 70 kr., salame po 80 kr. kilo, brinovec 1 gld. 20 kr. liter, pošilja proti povzetju **J. Ev. Sirc v Kranju.**

Učenca

iz poštene dolenske rodbine, 15—16 let starega, vsprejme takoj pod ugodnimi pogoji v pouk **Franc Schifrer, sedlar in rimar v Kranju.**

(209—3)

Bika plemenjaka,

muricodolskega plemena ima na prodaj **Janez Sever**, posestnik pri Čužni vasi, pošta Trebelno (Dolenjsko).

2 lepi kravi,

jedna s teletom, druga breja, sta na prodaj pri **Andreju Šali**, posestnik v Češči vasi.

(221—2)

Učenec,

poštenih starišev in lepega vedenja, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom

(201—3)

Franceta Pavlina, v St. Rupertu Dolenjsko.

Nova lepa kapelica

notranja visokost in širokost 63×34 cm, primerna za kip Pražki Jezus, sv. Anton itd. je cena za dobiti v **J. Krajec nasl. knjigarni v Novem mestu.**

(208—3)

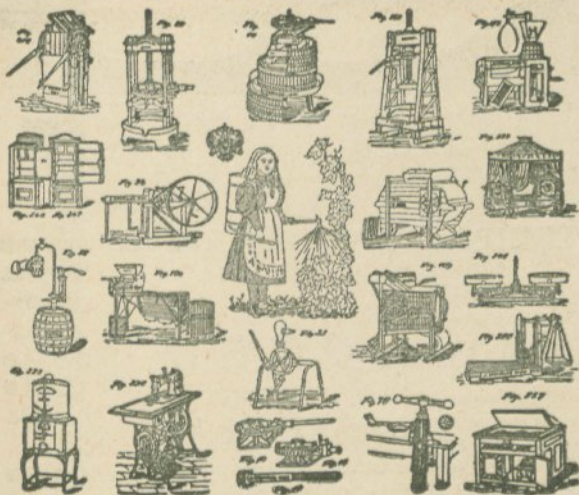
Jos. Medved

trgovec v Novem mestu

priporoča svojo veliko zalogo raznega vina. Odda se najmanj 56 litrov,

Kupim tudi zdrave sode ki drže 1 do 3 vedre.

(181—4)

IVAN SCHINDLER,

DUNAJ, III. Erdbergstrasse št. 12

razpošilja gratis in franko kataloge v slovenskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

● Za realno postrežbo se garantira. ●

Ugodni plačilni pogoji.

Solidne zastopnike se išče.

(127-6) IVAN SCHINDLER,

ces. kralj. priv. lastnik.

DUNAJ, III. Erdbergstr. št. 12.

Navadnega pridnega delavca,

kateri je tudi lahko oženjen, 80 krajcerjev plače na dan, po zimi in po leti, se takoj sprejme v službo pri bratih Appe v Kandiji pri Novem mestu. (230-1)

Hiša v Mokronogu št. 52.

s stranskimi poslopji in vrtom, z bližnjimi njivami, travniki in gozdom proda se pod prav ugodnimi pogoji. To posestvo je pripravno za strojarstvo ali slično obrt. — Natančnej poizve se pri lastnici g. Mariji Strel v Mokronogu. (226-1)

Zdravo in prijetno stanovanje za dijake

z veliko zračno sobo, s prav dobro hrano in izvrstno postrežbo in vestnim nadzorovanjem. — Kje, pove upravništvo „Dol. Novic.“

(228-1)

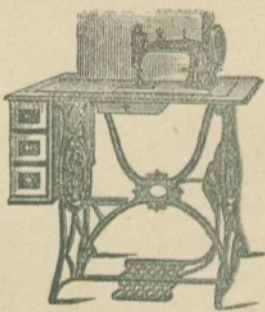
Šivalni stroji
raznih vrst po najnižji
ceni in ugodnimi
plačilnimi pogoji.

Velika izbira

vsakovrstnega oblačilnega
blaga po najnižji ceni
pri

(225-1)

Jos. Ogoreutz-u
v Rudolfovem.

Gostilna

Jos. Medveda na Drski se daje v najem.

Pripravna je za oženjene, ki imajo službo v mestu in žena oskrbuje gostilno. (229-1)

Dva učenca

se takoj sprejmeta v strojarstvo pri Hočevarju v Novem mestu. (236-1)

Lepa prostorna prodajalna

v Novem mestu je takoj v najem oddati. Kje, pove upravništvo „Dol. Novic.“ (233-1)

Dva pridna učenca za trgovino

s železnim in špecerijskim blagom sprejmeta se takoj pri Adolf Gustinu v Novem mestu. (222-2)

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko:
Friderik Skušek,
trgovec v Metliki. (210-48)

J. Krajec nasl.

knjigarna, tiskarna in knjigoveznica v Novem mestu

se uljudno priporočuje v točno, lično in moderno izvrševanje

    vsakovrstnih tiskovin,

kot so: molitvene in druge knjige v vsakem obsegu, šolska in društvena poročila, trgovski in obrtnijski računi, pisma in koverti z naslovom, naslovne karte, vizitke, spovedni listki, ceniki, jedilni listi, pravila in vsprejemnice za društva, lepaki itd. itd. — Nadalje: vse tiskovine za čast. duhovščino, razne urade, županstva in šole, za gospode notarje in odvetnike, za industrijo, trgovino in obrt, za hranilnice in posojilnice, društva itd., od navadnega črnega do finega večbarvenega tiska po zmernih cenah.

Sedaj prenovljena tiskarna je tudi zmožna izvrševati

razglednice v različnih barvah

ter oskrbuje na željo klišeje po fotografijah, rizbah in koloriranih podobah. — Nadalje priporočamo veliko zalogo vsakovrstnega papirja, pisalnega orodja, rastriranih in obrtnijskih knjig, podobe za v okvirje, voščilne liste, pisanke in risanke za šole, notic-knjžice, peresa in raznovrstne tinte, svinčnike, pečatni vosek, fine tintnike itd.

Razen knjig iz lastne zaloge ima naša

*** * * knjigarna * * ***

na prodaj vse važnejše knjige slovenske literature, molitvenike v največji izbéri itd. itd.; podobice za kolekturo, prvo spoved in prvo sv. obhajilo, različne svetinje, križce, rožnivece. Oskrbujejo se točno v najkrajšem času knjige za cerkev, missale itd., ter druge teologične in znanstvene knjige po izvirni ceni.

Prav toplo priporočujemo svojo najboljšo urejeno

knjigoveznico

v vezanje vsakoršnih knjig in protokolov za šole, cerkev in urade ter molitvenikov od navadne platnene do najfinjše šagrin-vezave. Tudi različne galanterijske izdelke izvršujemo točno in okusno.

Posebno priporočujemo **šolskih knjig** za gimnazijo in ljudske šole ter drugih **šolskih potrebščin** zalogo vsakoršnih

Iz lastne zaloge priporočujemo sledeče knjige:

Spisi Krištof Šmida; povesti za mladino, primerna za šolska darila; priporočljivo podučno berilo za mlade in odrasčene. Izšlo je dosedaj 11 zvezkov. Dobivajo se broširani, trdo vezani in v elegantni rudeči vezavi. Spisi Krištof Šmida se bodo še nadaljevali.

Narodna biblioteka. Izhaja v negotovih obrokih po 30 vin. snopič. Dosedaj je izšlo 60 snopičev.

Tisoč in ena noč. Berilo za kratek čas. Obsega 51 snopičev po 40 vinarjev. Kdor vzame vse snopiče, dobi snopič po 36 vin.

Kranjska mesta. Z nekaterimi podobami. Sestavil P. Florentin Hrovat. Cena trdo vezane knjige 1 K 20 vin.

Mladini. Osem mičnih povestic za mladino. Trdo vezane po 60 vin, eleg. rudeča vezava 1 K.

Zgodovina farâ ljubljanske škofije. Zgodovina Šmarješke fare na Dolenjskem. Cena 60 vin.

Karmeljska bratovščina. P. Ladislav Hrovat, broširana 14 vin.

Mati Božja Bistriška. Prestavil P. Ladislav Hrovat, broširana 20 vin.

Hišni misijon ali duhovne vaje. Po sv. Alfonzu Liguorskem. Pripredil in poslovenil P. Marijan Širca o. r. sv. Franč. V platno vezano 1 K 60 vin., v usnje 2 K 40 vin.

Valvasor, Ehre des Herzogthums Krain.

Cena broširanih knjig (štirje veliki zvezki s podobami)

50 kron, vezanih v usnje 80 kron.

(216—2)